

Päät mahdollisimman ylhäällä ja meno jatkuu, välillä vierekkäin, välillä toisiinsa kietoutuen. Kumpikaan ei anna periksi.

Kun pureminen on kielletty, on käytettävä muita keinoja. Kyykoiraat läimivät toisiaan vartalollaan. Varmasti tuntuu, muttei synny miestappioita.

KYY JA IHMINEN

URBAANILEGENDAT

Kyiden elämästä ei tiedetä paljoakaan, siksi urbaanilegendoille on hyvää tilaa. Kun joku esittää näkemästään tulkintansa, ei sille ole kiistäjää, vaan tulkinta lähtee helposti leviämään ihan valtamedioita myöten. Ja kun sitä vahvistetaan julkisuudessa riittävän moneen kertaan, syntyy vaihtoehtoinen totuus. Ehkä joku, joskus, jossain, on nähnyt jotain omasta mielestään tavanomaisuudesta poikkeavaa ja tiedon puutteessa vetänyt siitä oman johtopäätöksensä. Osa hullunkurisista väitteistä on sinnitelty ihmisten mielissä vuosikymmenet ja pullahtaa tasaisin välein julkisuuteen.

Se oli ainakin metrinen

Monet pelkäävät kyytä. Kun kuljija sitten yllättäen huomaa kyyän maastossa, tunteet aktivoituvat ja jännittävässä tilanteessa käärme kasvaa mittojaan suuremmaksi.

Tarina kyyän kohtaamisesta on sitä vaikuttavampi, mitä isompi kyy on ollut. Kyystä tulee helposti ainakin 120-senttinen. Sama tapahtuu toisinpäin. Poikaset ovat syntyessään pieniä, noin 15-senttisiä, ja ne vielä pienenevät havainnoissa. Usein kyy ei pysy paikallaan arvioitavana, vaan pakenee kasvillisuuden sekaan ja tilanne on nopeasti ohi. Ja totta on sekin, että ilman mittakaavaa käärmeiden pituuden arviointi luonnossa on vaikeaa tottuneellekin.

Myös maastosta löytynyt käärmeennahka vie ajatukset harhaan, nahka on venynyt viidenneksen irrotessaan. Suomen suurin mitattu kyy on ollut 94-senttinen ja maailmanennätyskyy Ruotsissa oli 104-senttinen. Tavallisesti kyyt ovat paljon pienempiä, naaraat 60-80 cm, koiraat 50-60 cm.

Pikkukyy on keväällä lähes samankokoinen kuin edellisenä syksynä syntyessään. Pikkukuvassa kolikko ja keväinen pikkukyy ovat lähes luonnollisessa koossaan.

Kuvakulmista

Käärmeiden maailma on matalalla. Sinne kannattaa kuvaajan-kin mennä. Makuuasento on hyvä vaihtoehto oikean tunnelman luomiseen silloin kun edessä ei ole esteitä.

Käärme on liikkueessaan pitkä ja kun pään saa teräväksi, jää häntä usein epäterävyysalueelle. Korkeammalta kuvatessa on helpompaa saada koko käärme syväterävyystasolle. Jos kuvaat käärmettä suoraan ylhäältä, älä himmennä liikaa vaan kuvaa suurella aukolla. Käärme erottuu silloin paremmin taustastaan.

Laajakulmalla syntyy kiinnostavia kuvia, joissa käärme on kookkaana edessä ja tausta laaja ja terävä. Eikä käärmeen aina tarvitse olla pääosassa, kyy maisemassa kiinnostaa sekin.

Vinkkejä

Älä mene liian lähelle, ja käytä myös zoomin lyhyempää päätä. Koko käärme pysyy paremmin syväterävyysalueella kun kuvaat hieman etäämpää, ja sommittelet kuvan jälkeinpäin. Etäämpää otetuilla kuvilla on muitakin etuja. Käärme pysyy paremmin aloillaan eikä säikähdä pakoon.

Käärmeen ja kameran välissä olevista oksista ja heinistä voi yrittää päästä eroon. Ota pitkä keppi, asetu makuulle ja lähesty varovasti. Kurkota oksalla hitain liikkein kohti häiritsevää oksaa tai kortta. Taita se sivuun tai vedä syrjään. Joskus temppu onnistuu, joskus malli vetäytyy.

Laajenna kuvausta myös elinympäristöihin, käärmeiden saaliseläimiin ja saalistajiin. Kuvaa talvikoloja ja maisemia myös muina vuodenaikoina.

Kyyt väistävät ihmisen kohdatessaan. Ole silti aina varovainen, kyy on myrkyllinen. Pidä käärmeretkillä saappaat jalassa. Ne suojaavat myös puutiaisilta.

◄ Vesi, lumi ja kallio ovat ihanteellisia taustoja, joissa käärmeen graafiset muodot pääsevät oikeuksiinsa.

► Käärme on kautta aikojen ollut symbolina monissa yhteyksissä. Kuvankäsittelyllä voit vielä monin tavoin pelkistää kuvaa. Esimerkiksi värikuva muuntuu helposti mustavalkoiseksi.

NAHKA

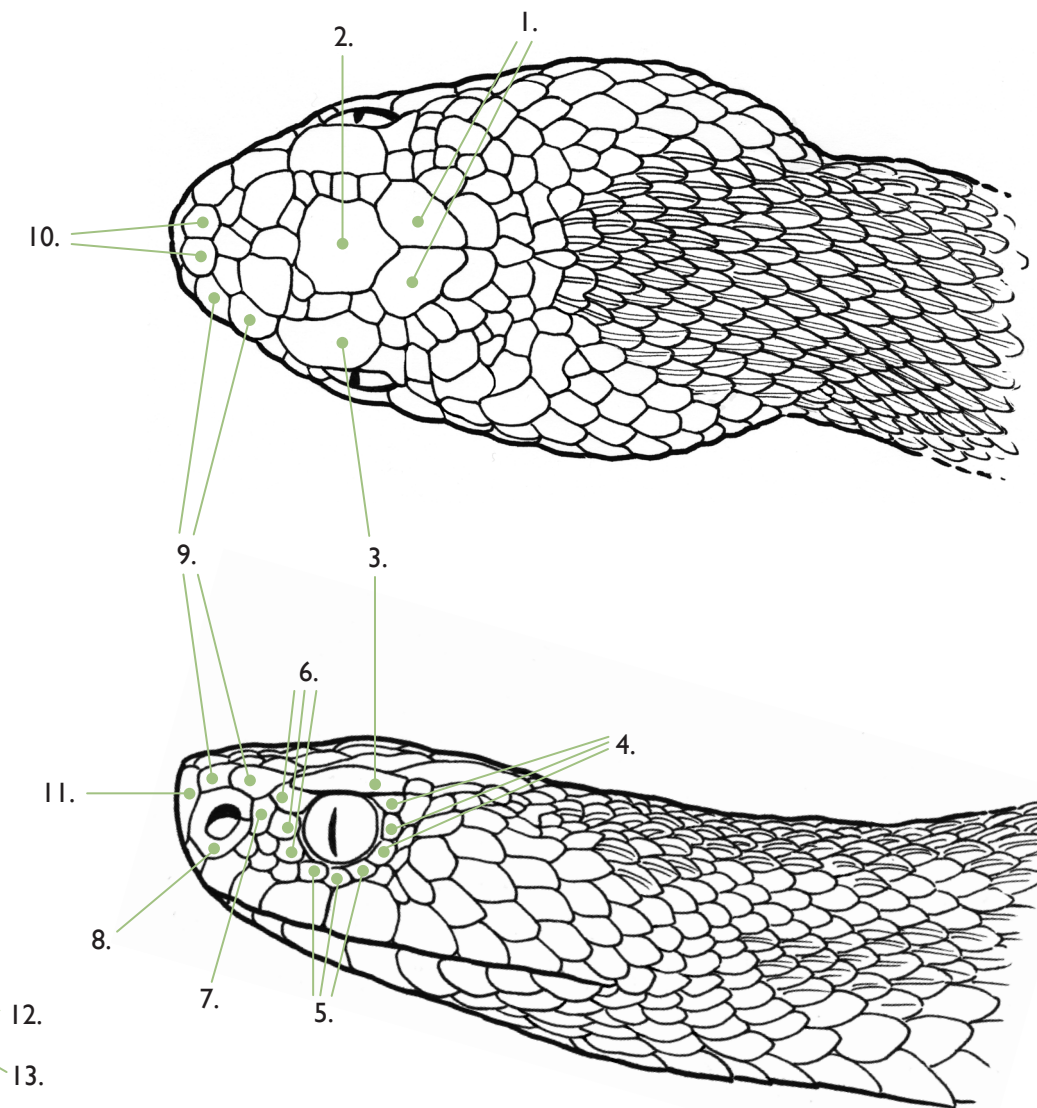
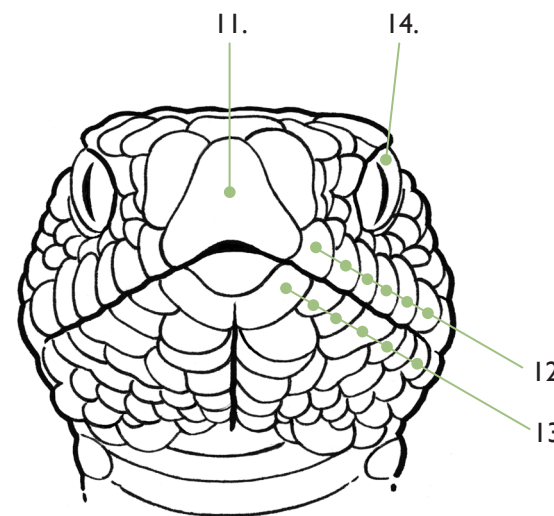
Käärmeen nahka peittää koko vartalon, myös silmät. Nahka koostuu kahdesta kerroksesta. Päälimmäisenä on kuluva orvas-kesi, joka suojaa alla olevaa verinahkaa. Suomut ovat verinahan paksunnoksia, toisin kuin kaloilla, joiden suomut ovat yksittäisiä ja irtoavat helposti. Käärmeen suomut muodostavat joustavaa nahkaa suojaavan ja jäntevöittävän tukirakenteen. Suomujen välissä on sileää nahkaa, joka venyessään mahdollistaa suuret saaliit, tiukat kiepit, liikkumisen ja poikasten kasvamisen. Suomujen väleihin jäävää tummaa nahkaa ei aina näy. Kun kyyt keväällä paistattelevat tiukalla kiepillä, tumma nahka paljastuu suomujen välistä ja tehostaa lämmittelyä. Tumman nahan alla verisuonet ovat lähempänä pintaa kuin suomujen alla ja lämpö siirtyy paremmin käärmeen vartaloon.

Suomut

Suomujen muoto ja koko vaihtelevat vartalon eri kohdissa. Pään alueella suomujen muoto ei ole vartalosuomujen tapaan säännöllinen, muutaman suuremman suomun ympärillä on yleensä lukuisia pienempiä suomuja. Jokainen pään sau on nimetty sijaintinsa mukaan. Suomujen nimissä supra tarkoittaa yläpuolista, sub alapuolista, pre edessä olevaa ja post takana olevaa. Suomun sijainti liitetään yleensä sen nimeen, esimerkiksi kaikki silmää ympäröivät suomut ovat okulaarisuomuja ja huulten suomut ovat labiaalisuomuja. Päälaella on kolme suurta suomua: kaksi rinnakkaista parietaalisuomua, jotka yleensä ovat toistensa peilikuvia, niiden edessä on suuri frontaalisuomu. Nämä suomut sijaitsevat keskellä päälakea, silmien tasalla. Silmien yläpuolella on silmien suojana suuret supraokulaarisuomut. Silmää peittää pyöreä ja läpinäkyvä sau, brille. Päälaen suomut ovat hyviä lajituntomerkkejä: suurten suomujen viereiset ja väliset pienet suomut ovat tunnusomaisia kyyille, rantakäärmeen ja kangaskäärmeen päälaen kaikki suomut ovat suuria.

◀ Kyyin suomut ovat kiinteä osa nahkaa, eivätkä irtoa siitä.

1. Parietaalisuomu
2. Frontaalisuomu
3. Supraokulaarisuomu
4. Postokulaarisuomu
5. Subokulaarisuomu
6. Preokulaarisuomu
7. Loreaalisuomu
8. Nasaalisuomu
9. Kantaalisuomu
10. Apikaalisuomu
11. Rostraalisuomu
12. Supralabiaalisuomu
13. Sublabiaalisuomu
14. Brille

Ei yksivärinen, ei sahalaitaa, silti kyy. Tasaraitainen kyy on todella harvinainen.

Uskomatonta, mutta totta. Vielä satojen ja satojen kyiden jälkeen erikoinen kuviointi ja väritys yllättävät.

Seksuaalinen dikromatismi

Seksuaalinen dikromatismi tarkoittaa sukupuolten välisiä värieroja ja on osa seksuaalista dimorfismia. Useimmilla lajeilla, joilla esiintyy seksuaalista dikromatismia, koiraat ovat väreiltään kirkkaita ja kontrastisia. Juuri nahkansa luonut kyy-koiras on hyvä esimerkki. Tummat kuviot ovat selkeät ja voimakkaat, pohjaväri on vaalean sähkönsininen, ja koiras on kuin huutomerkki keväisessä luonnossa. Parittelukumppania hakevan ja aktiivisesti liikkuvan koiraan sähkökkä väritys kuitenkin hämää näkönsä avulla saalistavia petoja. Ihmissilmääinkin koiras näkyy avoimessa maastossa jo kaukaa, mutta havaitseminen vaikeutuu huomattavasti, kun kyy pääsee tiheän kasvillisuuden sekaan.

Mitä enemmän nahanluonnista kuluu aikaa, sitä enemmän koiraan väritys haalistuu ja kuviointi menettää kontrastisuuttaan. Naaraan kuviot ovat vaaleampia ja lähempänä vartalon pohjaväriä, usein kuvion reunat ovat tummentuneet. Vaatimaton kuviointi ja väritys auttavat tiinettä, hidasliikkeistä naarasta kätkeytymään kasvillisuuteen. Poikaset ovat yleensä ruskean eri sävyisiä, sukupuolesta riippumatta. Silti on kyypopulaatioita, joissa koiraat ovat harmaita jo poikasina.

Keväällä heti koiraiden nahanluonnin jälkeen sukupuolten väliset värierot ovat selvimmät. Kirkasväriäinen koiras vartioi naarasta estääkseen muiden koiraiden paritteluyritykset.

Naaraan silmät vivahtavat oranssinpunaiseen ja kuono on usein tylpempi kuin koiralla.

Kun pää, vartalo, kuviot, värit sekä kontrastit näkyvät selvästi, on sukupuoli helppo määrittää. Myös silmien väri antaa vihjeen sukupuolesta. Koiraan silmät ovat kirkkaanpunaiset, naaraan silmät vivahtavat enemmän oranssiin. Yksittäisestä käärmeestä näitä on aluksi hankala arvioida, mutta mitä useampia kytä näkee ja vertailee, sitä helpommin alkavat erot hahmottua.

Koiraan silmät ovat usein syvän tummanpunaiset ja kuono on kapea.

Kyyä päätä luonnehditaan usein kolmiomaiseksi, kolmiomaisuus aiheutuu pään takaosan suurista myrkkyrauhaisista. Naaraan pää on leveä ja lyhyt, ja kuonon pää on enemmän tai vähemmän tylppä. Koiraan pää on munamaisempi, pidempi ja kapeampi, ja kuono terävämpi.

